

Helaas, met beide voeten op de grond

Poëzie is een luxeartikel dat de wereld niet zal veranderen noch verbeteren. En de dichters die in de gevangenis belandden? De aanleiding was niet hun dichterschap maar hun politieke ideeën. Hadden zij die met een megafoon of pamflet verspreid, het resultaat was hetzelfde geweest.

Door middel van eliminatie hoop ik tot de essentie te komen. Wie ben ik niet en waarover schrijf ik niet. Het tropenwoud, het boterbloempje, de Bengaalse tijger of de miereneter, de natuur blijft me verbazen, ontroeren en is van een *onbeschrijflijke* schoonheid waar ik geen woorden voor vind. Jammer dat er niet meer dichters dezelfde mening op na houden.

Gedichten geïnspireerd op een schilderij, foto of beeldhouwwerk leveren misschien een 'mooi' vers op. Als je het kunstwerk niet kent krijg je het vervelend neveneffect dat je het gedicht niet op zijn waarheidsgehalte kan taxeren. De ervaring leert dat een zelfde gedicht bij meerdere kunstwerken complementair is.

Te mijden zijn getormenteerde dichters, daar kan je nog eens mee lachen, van een wredere soort zijn de gefrustreerde exemplaren, die al dan niet terecht miskend zijn en op een receptie aan je blijven kleven zoals een kauwgom aan je voetzool. Je kent ze ook wel, die met een glas in de hand na 10 seconden over zichzelf beginnen; 'eindelijk heb ik in mijn verlof, op mijn balkonnetje aan de Italiaanse Riviera rustig aan mijn oeuvre kunnen werken'. Tijdens een vakantie vul ik mijn dagen met andere activiteiten. Je eigen werk omschrijven met het beladen woord 'oeuvre' getuigt van een ego met overgewicht. Werken doe ik van 9 tot 5 om geld te verdienen.

Er zijn geen hedendaagse stromingen of klikjes eensgezinden die zich als één stem laten horen. Ik onderscheid toegankelijke en hermetische poëzie, podiumdichters en non-performers. Hoedanook. Een gedicht mag niet enkel mooi of sfeervol zijn, er moet een verhaal verteld worden. 'de jeugd heeft de toekomst' van André Degen uit Krakatau 24 is zo'n geslaagd gedicht. Geen moeilijke woorden of beeldspraak, de verraderlijke eenvoud kan je met één lezing tevreden stellen. Maar dan ben je fout bezig. Daar zit op en tussen de regels een gebalde verhalenbundel in over lijdzaamheid, eenzaamheid, vergankelijkheid, communicatiestoornissen, het overbrugt generaties. Een recensent maak je daar niet blij mee, die zet liever zijn tanden in een hermetisch, uit gewapend beton omsloten gedicht. Door uit de bijengeharkte woorden van de dichter een verhaal te verzinnen en dat te bezingen in fraaie en dure woorden verantwoordt hij zijn bestaan.

Ik probeer in mijn gedichten een verhaal te brengen. Als product van de babyboomgeneratie maakte mei '68, Woodstock, give peace a chance, make love not war een blijvende indruk. De generatie van de wereldverbeteraars. Fier over het resultaat hoeven we niet te zijn, er is nog nooit zoveel rotzooi geweest als nu. Als salonrevolutionair heb ik toch regelmatig de drang om wat sociaal engagement in mijn teksten te verwerken en het existentiële is ook nooit veraf. Ik voel geen behoefte om het 'onzegbare trachten te benoemen' en nadenken 'over de werkelijkheid en de ervaring van de werkelijkheid' bezorgt me hoofdpijn. De werkelijkheid is irreëel: je staat aan de rand van een bos, de zon schijnt maar er zijn wat wolken. Je kijkt naar het prachtige groen van de bomen. Telkens de lichtinval wijzigt krijgt het groen van de bladeren een andere tint.

Taal is communiceren. En in een gedicht klinkt dat anders dan in een prozatekst. Zonder concessies te doen, zonder een bepaald publiek voor ogen te hebben, tracht ik toch voldoende helderheid in de poëtische zeggingskracht te behouden. Te voor de hand liggend mag ook niet, anders heb je een waardeloos gedicht. Laat verbeeldingskracht en metaforen hun werk doen. Een goed gedicht verwacht, blijft nazinderen. Nochtans heeft de lezer recht op een aanknopingspunt of een laagje herkenbaarheid die hem moet prikkelen om het gedicht op te nemen en door het gedicht te worden opgenomen. Mooi is als hij de volgende stap naar de vraagstelling zet, nadenkt over de tekst. Mijn gedichten hoeven niet

altijd een pointe te hebben, niettemin probeer ik het einde zodanig te formuleren dat er ruimte blijft voor de lezer om zelf in te vullen. De lezer als bondgenoot.

Veel zelfonderzoek heb ik niet gedaan. Waarom ik schrijf? Niet omdat het moet want dat veronderstelt dwangmatigheid en daar lijd ik gelukkig niet aan. Het is de combinatie van drang met inspiratie. Ik ga niet voor een leeg blad zitten met de gedachte 'hier komt zo meteen een gedicht tot stand'. Veeleer moet ik het hebben van een 'spontane opwelling' en dan is het snel zoeken naar pen en papier. Mijn gedicht is het neerschrijven van een momentopname in een bepaalde gemoedstoestand. Een uniek gebeuren? In ieder geval verander ik achteraf weinig aan de tekst en de structuur. Hoe meer tijd verstrijkt hoe meer ik van het gedicht vervreemd. Ik kan die ervaring niet herbeleven. Er blijft enkel de herinnering aan dat ontstaansmoment en die is te subjectief gekleurd. Het is een houdbare doch lastige situatie want een gedicht is nooit af, perfectie bestaat niet. De dichter droomt van het ultieme gedicht zoals de surfer wacht op 'the ultimate wave'. Een mooie leugen, een bewust zelfbedrog, want het kan - gelukkig - altijd beter.

Aan positionering doe ik niet mee en schrijven om status te verwerven mag geen doel op zich zijn. Mijn profileringsdrang ligt op een normaal niveau. Ik wil gelezen worden maar ga geen aandacht afdwingen door keet te schoppen.

Een herkenbare stijl of doorgetrokken thema's heb ik niet en dat heeft zijn voor- en nadelen. De voordelen gelden voornamelijk voor mezelf (vermoed ik). Er zijn geen regels, ik kan experimenteren. Ik ga op pad en de toevalligheden onderweg, of het ontbreken ervan, bepalen in welk hokje het nieuwe gedicht zal terechtkomen; authentiek, anekdotisch, hermetisch.... Veel van mijn gedichten hebben autobiografische elementen, wat me normaal lijkt. Ik sta met beide voeten en al mijn zintuigen in deze wereld. De herkenbaarheid van het autobiografische hangt af van de manier waarop ik die elementen serveer. Ik ben snel geëmotioneerd en dat is niet het juiste gevoel om me te laten leiden bij het schrijven van gedichten. Dus tracht ik afstand te scheppen door te relativiseren. Cynisme is me evenmin vreemd maar dat maakt mijn gedichten soms koud en hard. Zelfbescherming?

Het nadeel is dat ik niet voor een gat te vangen ben, maar dat is niet mijn probleem.

Poëticaal, verscheen in **Krakatau**, nummer 26, april 2004